

บทสรุปและขอเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่องคัมภีร์อนาคตวงศ์ ผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และได้อบรมสรุปดังนี้

คัมภีร์อนาคตวงศ์ แดงชั้นที่दानา ภาคเหนือของไทย-ระหว่างพุทธศตวรรษ ที่ ๑๖ - ๑๘ จากเหตุผลทางประวัติศาสตร์ คัมภีร์นี้จะแต่งขึ้นในสมัยพระเจ้าอาทิตย์จราช กษัตริย์แห่งนครทริภูมิชัย (ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๑๕๕๐- ๑๖๓๐) หรืออาจหลัง สมัยพระเจ้าอาทิตย์จราชก็ได้ แต่คงแต่งก่อนสมัยสุโขทัยแน่ ส่วนแนวความคิดเรื่อง พระโพธิสัตว์ ๑๐ องค์นั้น อาจได้แนวความคิดจากลังกาหรือจากไทยเองหรือจากทั้ง ๒ แห่งก็เป็นได้

เกี่ยวกับลีลาในการแต่ง คัมภีร์นี้มีลีลาการแต่งเป็นร้อยแก้วแบบพระสุทร ในนิกายทั้งหลายที่พบในพระสุตตันตปิฎก คือแต่งเป็นร้อยแก้วสลับร้อยกรอง และมีการ ทาวความจากปัจจุบันไปหาอดีต เพื่อโยงอดีตมาปัจจุบัน ภาษาที่ใช้ เป็นภาษาแบบ สันทนาระหว่างพระสารีบุตรกับพระพุทธเจ้า พรรณคดีเรื่องนี้มีจุดเด่นตรงที่สะท้อนให้ เห็นชีวิตความเป็นอยู่ การเศรษฐกิจและความเชื่อถือในพุทธศาสนาของคนโบราณใน สมัยที่แต่งคัมภีร์นี้เป็นอย่างดี เนื้อหาที่แต่งเป็นทั้งนิยายโบราณและคำสั่งสอน สอน วัตถุประสงค์ในการแต่ง แม้นผู้แต่งจะไม่บอกไว้ ก็พอสันนิษฐานได้จากเนื้อเรื่องว่า ผู้แต่ง ต้องการแสดงจริยวัตรของพระโพธิสัตว์เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเกิดความหวังและเกิด ศรัทธาในการทำความดีและจากเนื้อเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งคงได้รับอิทธิพลมาจาก ฝ่ายมหายานและไม่ค่อยมีความรู้ในเนื้อหามากนัก เช่นเรื่องพระเจ้ามหาปนาทจักรพรรดิ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้แต่งยังพยายามให้ผู้อ่านเกิดศรัทธามากขึ้น โดยพยายามแต่งให้

ผู้อ่านเข้าใจว่า คัมภีร์นี้เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าตรัสด้วยพระองค์เอง และมุ่งเน้นในเรื่องทวน
ชั้นปรมัตถ์มากกว่าอย่างอื่น เช่น มีการบริจาควีต บริจาคลูกเมีย เป็นต้น

ข้อที่น่าสังเกตุเกี่ยวกับเนื้อหาของคัมภีร์อนาคตวงศ์อีกประการหนึ่ง คือ คัมภีร์นี้ ถ้าทวนใจ
เป็นเรื่องเกี่ยวกับกนิหาร จะไม่คงเอาอำนาจของเทวตมาเกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่จะอ้างถึงอำนาจ
บารมีของพระโพธิสัตว์และของพระพุทธเจ้า เป็นเหตุให้เกิดกนิหารนั้นๆขึ้นมา ยกเว้นอุเทศที่ ๘
เท่านั้น

อนึ่ง มีเนื้อเรื่องบางตอนแสดงให้เห็นว่า ผู้แต่ง พยายามแต่งเลียนแบบประวัติของ
พระโคตมพุทธเจ้าและพระกัศสปพุทธเจ้า เช่น ตอนพระเมตไตรยโพธิสัตว์เห็นนิมิต ประการ
เกิดสังเวชพระทัยแล้วคัดสินพระทัยออกผนวช เหมือนพระโคตมพุทธเจ้า เมื่อออกผนวช ปราสาท
ก็พาลอยไปพร้อมบริวาร โดยมีมนุษย์และเทวดา อินทร์ พรหม มาคอยແທ้ແທ้ไปจนถึงต้นไม้ศรี
ลักษณะนี้ คล้ายกับประวัติพระกัศสปพุทธเจ้า ส่วนการเอาพระชรรค์ศักดิ์พระเมาสีโยนขึ้นไปในอากาศ
มีลักษณะเหมือนประวัติพระโคตมพุทธเจ้า เพียงแต่ไม่บอกว่า มีใครมารับเอาพระเมาสีไปเก็บ
ไว้ที่ไหนเหมือนประวัติพระโคตมพุทธเจ้าเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้โดยจะเสาะหาต้นฉบับคัมภีร์
อนาคตวงศ์ที่เป็นภาษาบาลีเท่าที่จะพบบนในประเทศไทยเท่านั้น เพราะถ้าจะเสาะหาจากประเทศ
ใกล้เคียงด้วย เช่น พม่า ลาว และเขมร ก็ไม่สะดวก ซึ่งผู้วิจัยคาดว่า ต้นฉบับภาษาบาลีของ
คัมภีร์นี้ น่าจะมียุ้งทั้งในพม่า ลาวและเขมร เพราะประเทศเหล่านี้ มีความสัมพันธ์ทางศาสนา
กับไทยอย่างใกล้ชิดมาตั้งแต่โบราณแล้ว แต่สถานการณ์ปัจจุบันในประเทศไทยไม่อำนวยให้
ผู้วิจัยจึงทำได้ในขอบเขตจำกัด คือ รวบรวมต้นฉบับได้เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้น
ถ้าต่อไป เหตุการณ์ในประเทศเหล่านี้สงบและสถานการณ์อำนวย ผู้ที่มีความสนใจเรื่องนี้ ก็อาจจะ
ติดต่อขอต้นฉบับจากประเทศเหล่านี้ มาทำการวิจัยหาข้อมูลเพิ่มเติมและเปรียบเทียบหาความ
แตกต่างทางค่านเนื้อเรื่อง ส่วนวนภาษาและลักษณะไวยากรณ์กับต้นฉบับของไทย เพื่อจะได้ทราบ

เอกลักษณ์ทางไวยากรณ์ สำนวนภาษา แนวความคิด และทัศนคติทางพุทธศาสนา ของ
ประชาชนในประเทศเหล่านี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณคดีบาลี และวรรณคดีพุทธ-
ศาสนา ในประเทศแถบเอเชียอาคเนย์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย